

ศาสนากับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อการส่งเสริมเส้นทางแสวงบุญสู่วัดไพรพัฒนา
จังหวัดศรีสะเกษ

Religion and Cultural Tourism in Promoting Pilgrim Route of
Prai Patthana Temple, Sisaket Province

พระปลัดสุตฤทธิ ธารสาโร¹ และ ยโสธรา ศิริภาพระภากร^{2*}

Pra Sudrit Thanasaro¹ and Yasothara Siriphapraphagon^{2*}

*Corresponding author, e-mail: dr.yasothara@gmail.com

Received: May 12th, 2020; Revised: June 16th, 2020; Accepted: June 18th, 2020

บทคัดย่อ

บทความนี้มุ่งเน้นให้ความหมาย ความสำคัญ ประโยชน์ของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยเฉพาะด้านพระพุทธศาสนาในมิติ ของการแสวงบุญ เช่น การไหว้สิ่งศักดิ์สิทธิ์และเสริมความเป็นสิริมงคล การได้รับความรู้ด้านหลักธรรมและคำสอน การเรียนรู้ประวัติศาสตร์ความเป็นมา ความสำคัญของศิลปะท้องถิ่น วัฒนธรรมพื้นบ้าน ประเพณีชุมชน รวมถึงการถวายเป็นทานด้านวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น นอกจากนี้ยังมุ่งพิจารณาถึงการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้านศาสนากับมิติด้านการแสวงบุญ กรณีวัดไพรพัฒนา ตำบลไพรพัฒนา อำเภอกงหรา จังหวัดศรีสะเกษว่าเป็นจุดยุทธศาสตร์ที่สำคัญที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและวัฒนธรรมได้ เพราะวัดไพรพัฒนาติดกับประเทศกัมพูชา มีชาวกัมพูชาเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวมากมายทำให้เกิดความโดดเด่นและเป็นเอกลักษณ์ประจำท้องถิ่นของจังหวัดศรีสะเกษ และเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวจากการเผยแพร่ไปตามสื่อต่างๆ เมื่อวิเคราะห์คุณค่าบทบาทที่ได้จากการท่องเที่ยวที่มีต่อชุมชน พบว่าความเชื่อของนักท่องเที่ยวมีต่อศาสนาและการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมเกิดผลในด้านเศรษฐกิจชุมชน และเกิดการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมด้านศาสนาและศิลปะได้ โดยมีพื้นที่การท่องเที่ยวเป็นสื่อกลางของการแลกเปลี่ยน คุณค่าจากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้านศาสนาในมิติด้านการแสวงบุญ พบว่า ทำให้เกิดเอกลักษณ์ประจำถิ่น เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านศาสนา ทำให้เกิดรายได้แก่ชุมชน เกิดความโดดเด่นของพื้นที่ที่สามารถพัฒนาสร้างสรรค์ในด้านประเพณี วัฒนธรรม ศาสนา และประวัติความเป็นมาได้ คุณค่าที่เกิด คือ ผู้ที่เยี่ยมชมความศรัทธาเลื่อมใส และยังมีส่วนช่วยควบคุมจิตและพฤติกรรมได้ คุณค่าด้านอิทธิพลในการท่องเที่ยววัฒนธรรมเชิงศาสนา พบว่า มีความสำคัญทำให้เกิดพลังต่อจิตใจ ทำให้ผู้คนได้ปฏิบัติตามคำสอน เป็นแนวทางปฏิบัติตนตามแบบอย่างที่ดี โดยเฉพาะด้านการดำเนินชีวิต ทำให้บุคคลเว้นข้อห้าม ปฏิบัติตามระเบียบ กฎ กติกา ได้เป็นอย่างดี

¹ นักวิจัยอิสระ สังกัดสำนักสงฆ์ปฏิบัติธรรมบารมีตูลอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสุรินทร์

Independent researcher in Dharma Practice Center, Atulo Chalermprakiet, Surin Province

² อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

Lecturer in Major of Political Science, Faculty of Buddhism, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Surin Campus

คำสำคัญ: ศาสนา การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เส้นทางแสวงบุญ วัดไพรพัฒนา จังหวัดศรีสะเกษ

Abstract

The purposes of this paper is to describe the meaning, emphasis, benefit of cultural tourism especially Buddhism in pilgrimage dimension. There are a lot of activities such as respect the sacred things and enhancing the auspiciousness, learning the principles and teachings, learning ancient history, learning local art folk culture importance, learning community traditions, and transferring of local cultural heritage. Moreover, the paper is to discuss the religion cultural tourism with pilgrimage dimension in the case of Phrai Phatthana Temple, Phrai Phatthana sub-district, Phu Sing district, Sisaket Province that can be an important strategic point for beneficial to economic and cultural development as well. Because of Phrai Phatthana Temple is located next to the Cambodian border. There are many Cambodians coming to travel which affected the remarkable and unique for Sisaket Province. Moreover, it is well-known to tourists from publicity through various media. When analyzing the value of the role that tourism affected to the community found that tourists' beliefs in religion and cultural exchanges have an effect on community economy and exchange of cultural of religious and artistic. It found that the tourism areas are the center of exchanging. The worth of religion cultural tourism with pilgrimage dimension found that it has local identity, source of religion learning, income for communities, remarkable landmark where can develop in cultural, religious, and history. The worth for travellers show that they have faith and can control their mind and behavior. In addition, the worth for tourism influence show that it is important for mind power generation. It affects people to do follow teachings, be a guideline for making a good lifestyle, cause people not to do outside the rules, and can affects people to do follow the regularity, rules, and regulation.

Keywords: Religion Cultural Tourism, Pilgrimage Dimension, Buddhism, Phrai Phatthana Temple, Sisaket Province

บทนำ

สังคมในปัจจุบันมีความตระหนักถึงสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมหรือด้านทางศาสนามากขึ้น เช่น การแสวงบุญ กราบไหว้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ เพื่อเสริมความเป็นสิริมงคล พร้อมทั้งได้รับความรู้ด้านประวัติศาสตร์ ความเป็นมา ความสำคัญทั้งยังเป็นการได้เห็นทางศิลปะท้องถิ่น (art) วัฒนธรรมพื้นบ้าน (culture) ประเพณีของชุมชน (tradition) รวมถึงมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาพื้นบ้านด้วยและทุกวันนี้จะมากขึ้นมีการตื่นตัว ประกอบกับความหลากหลาย ในแต่ละพื้นที่ท้องถิ่นถือเป็นจุดกำเนิดของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและยังเป็นการส่งเสริม ดังจะเห็นว่าการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้เป็นรูปแบบที่ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวทั้งในประเทศและต่างประเทศได้พยายามที่จะส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในด้านต่างๆของประเทศตนเองให้มีมิติที่

หลากหลาย นอกจากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะสามารถสร้างรายได้และนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ระดับ ชุมชน สังคม และระดับภูมิภาค แล้วการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเส้นทางแสวงบุญในมิติทางศาสนา ยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการสืบทอด ศาสนา และวัฒนธรรมประเพณี ภูมิปัญญาให้คงอยู่ได้ (ยโสธรา ศิริภาพระภากร และคณะ, 2562ก : 1 - 2)

กระแสการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจึงได้รับความสนใจเพิ่มสูงขึ้นเนื่องจากแหล่งท่องเที่ยว และมรดกทางวัฒนธรรมของแต่ละพื้นที่ ชุมชน พื้นที่ ภูมิภาค มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ที่ไม่เหมือนกัน เช่น ตำนาน เรื่องเล่า ประวัติศาสตร์ ความเป็นมา ความสำคัญ เป็นต้น และได้มีการถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมสืบเนื่องมาเป็นเวลาหลายยุคสมัย ดังนั้น บทบาทวิชาการนี้จะเน้นการส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวตามเส้นทางแสวงบุญในมิติทางศาสนาถือเป็นการท่องเที่ยววัฒนธรรมอีกทางหนึ่งที่ดูน่าสนใจ เพื่อการวางแผนการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโดยจะแสดงถึงแนวทางในการพัฒนาการส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวตามเส้นทางแสวงบุญในมิติทางศาสนา โดยคำนึงถึง ความสำคัญ คุณค่า ประโยชน์ สิ่งที่ได้ ความเข้าใจ พร้อมการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณี เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนต่อไป

แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้านศาสนาเป็นการเปิดหูเปิดตา พร้อมทั้งการได้ร่วมศึกษา ไปพร้อมๆ กันกับผู้พาเที่ยวและสิ่งสำคัญคือ ได้คุณค่า ประโยชน์ พร้อมความเข้าใจที่สำคัญ ตำนาน ความเชื่อ พิธีกรรมเป็นการศึกษาหาความรู้ในพื้นที่ ของชุมชน หรือ ณ จุดเที่ยวว่ามีความสำคัญ อย่างไร มีประโยชน์ และเป็นจุดยุทธศาสตร์ในด้านใดบ้าง อาทิ จุดพัก สิ่งสำคัญ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หรือบริเวณที่มีคุณลักษณะที่สำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม มีการบอกเล่าเรื่องราวในการพัฒนาทาง ชุมชน สังคม มนุษย์ผ่านทางประวัติศาสตร์ อันเป็นผลเกี่ยวเนื่องกับวัฒนธรรม องค์ความรู้ และการให้คุณค่าของสังคม ชุมชนโดยสถาปัตยกรรมที่มีคุณค่า เป็นสภาพแวดล้อมธรรมชาติ ที่สามารถแสดงออกให้เห็นถึงความสวยงามและประโยชน์ที่ได้รับสามารถสะท้อนให้เห็นถึงสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของคนในแต่ละยุคสมัยได้เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม หรือขนบธรรมเนียมประเพณีและศาสนาก็ตาม

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้านศาสนากับมิติด้านการแสวงบุญ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้านศาสนา วัดไพรพัฒนา ตำบลไพรพัฒนา อำเภอกงหรา จังหวัดศรีสะเกษ เป็นจุดยุทธศาสตร์หนึ่งที่สำคัญของจังหวัดศรีสะเกษ ยังเป็นจุดระหว่างแดนไทยกับประเทศกัมพูชาผ่านช่องสะง่าและเป็นเส้นทางสำคัญของชาวพุทธกัมพูชาที่เดินทางมากราบนมัสการหลวงปู่สรองที่วัดไพรพัฒนา จะมีชาวกัมพูชาการเดินทางมาเอยะในช่วงวันสำคัญ และวันหยุด ด้วยเหตุหลวงปู่สรองเป็นชาวกัมพูชามาแต่เดิม ดังนั้น สัญลักษณ์หลวงปู่จึงเป็นสัญลักษณ์พระเกจิอาจารย์ระหว่างประเทศที่สร้างความสัมพันธ์ทางด้านศาสนา โดยผ่านการท่องเที่ยว อีกทั้งยังเป็นที่ยึดเหนี่ยวในการรับประทานอาหารด้วย เนื่องจากมีตลาดชุมชนที่ทางวัดจัดขึ้นเพราะมีผู้เข้ามาเที่ยวตลอดเวลา มีจุดแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพักผ่อนที่พร้อมให้บริการไปในตัว ทั้งนี้บทความนี้จะนำเสนอจุดสำคัญที่นอกเหนือจากจุดนี้เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวที่หลากหลายพร้อมการได้รับความสำคัญ พร้อมความหมาย ความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ ที่ทำให้ผู้แสวงบุญผู้ท่องเที่ยวได้เกิดความทราบเรื่องอย่างชัดเจน ได้รับผลประโยชน์สูงสุด จากบทความนี้จะมีส่วนเพื่อสร้างความเข้าใจต่อนักท่องเที่ยว และเข้าใจความหมายในลักษณะการท่องเที่ยวด้านศาสนาทั้งยังทำให้ทราบถึงความสำคัญของพระเกจิอาจารย์ ผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบด้วยเพื่อส่งเสริมวัดไพรพัฒนาเป็นเส้นทางแสวงบุญที่น่าสนใจอีกแห่งหนึ่ง

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ปัจจุบันการแข่งขันในตลาดโลกได้ให้ความสำคัญในการนำเอาวัฒนธรรมมาเป็นส่วนหนึ่งในตัวผลิตภัณฑ์หรือบริการที่ตนจำหน่ายเพื่อสร้างความแตกต่างจากคู่แข่ง สอดคล้องกับกระแสเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ (creative economy) ที่กำลังมาแรง การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคืออะไร การท่องเที่ยวแบบไหนที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมและประเทศต่างๆ ในโลก มีนโยบายอย่างไรกับรูปแบบการท่องเที่ยวดังกล่าว

โยธธรา ศิริภาพระภากร และคณะ (2562 : 2 - 3) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม คือ การท่องเที่ยวที่เน้นเป็นอุตสาหกรรมหนึ่งที่ได้นำเอาวัฒนธรรมมาเป็นจุดขายเพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวอเมริกันและยุโรป ที่ต่างสนใจที่จะเรียนรู้วัฒนธรรม มรดกทางประวัติศาสตร์ เยี่ยมชมงานสถาปัตยกรรมและสัมผัสวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในประเทศนั้นๆ รวมถึงการซื้อของที่ระลึกที่เป็นงานหัตถกรรมผลงานฝีมือที่เกิดจากภูมิปัญญาของคนในพื้นที่ การท่องเที่ยวในลักษณะดังกล่าว เรียกว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

นอกจากนี้ ฤกษ์นันท์ แสงมาศ และคณะ (2561 : 52) อธิบายการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม ประกอบด้วย ประวัติศาสตร์และร่องรอยทางประวัติศาสตร์ โบราณคดีและพิพิธภัณฑ์ งานสถาปัตยกรรมเก่าแก่ดั้งเดิม ศิลปะ หัตถกรรม ประติมากรรม ภาพวาด รูปปั้นและแกะสลัก ศาสนารวมถึงพิธีกรรมต่างๆ ทางศาสนา ดนตรี การแสดงละคร ภาพยนตร์ ภาษาและวรรณกรรม วิถีชีวิต เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย อาหาร ประเพณี วัฒนธรรม พื้นบ้าน เทศกาลต่างๆ และลักษณะงานและเทคโนโลยี ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่นำมาใช้เฉพาะท้องถิ่น

ความสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้านศาสนาถือเป็นการสร้างรายได้ด้วยทางหนึ่งและยังเป็นสิ่งที่ถูกได้รับการเผยแพร่ให้เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป ต่างถิ่น ต่างแดน ให้เข้ามาศึกษาและอาจเป็นจุดขายในการท่องเที่ยวด้วย ตามความหมายของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมีหมายถึงแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณค่าทาง ศิลปะและขนบธรรมเนียมประเพณีที่บรรพบุรุษได้สร้างสม และถ่ายทอดเป็นมรดกสืบทอดกันมาแหล่งท่องเที่ยวประเภทนี้ประกอบด้วยงานประเพณี วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คน การแสดงศิลปวัฒนธรรม สินค้าพื้นเมือง การแต่งกาย ภาษา ขนเฝ้า เป็นต้น ตัวอย่าง ประเภทนี้ได้แก่ ตลาดหน้าวัดไพรพัฒนา พระตำหนักพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอาทิตย์ทิพารัตนาทิคุณ ตำหนักสมเด็จพระวันรัต มณฑปหลวงปู่สรวง หินล้านปี ที่นวดเพื่อสุขภาพ กับประวัติของหลวงปู่สรวงกับความเป็นมาที่สำคัญ สถานที่ทำกรรมฐาน ดำเนิน ความเชื่อ ประเพณีเปลี่ยนผ้าไตรหลวงปู่สรวง พิธีกรรมบวงสรวง และวาระสำคัญของการเสด็จมาเพื่อประกอบพิธีกรรมสำคัญของพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอาทิตย์ทิพารัตนาทิคุณ ถือได้ว่าเป็นสถานที่สำคัญที่เป็นส่วนช่วยเสริมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้านศาสนาที่น่าสนใจ

การสร้างกำไรจากมรดกทางวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและการจัดการมรดกทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญา เป็นสิ่งที่ต้องพิจารณาควบคู่กันการรักษามรดกวัฒนธรรมเป็นประโยชน์ด้านองค์ความรู้และการให้คุณค่าแก่สังคม ในขณะที่การพัฒนาการท่องเที่ยวนำไปสู่การเติบโตทางเศรษฐกิจและรายได้ของชุมชน การจัดหาแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงมรดกวัฒนธรรมจึงเป็นเรื่องสำคัญ ทั้งนี้แนวคิดหลักเพื่อใช้ในการจัดการมรดกทางวัฒนธรรมประกอบด้วยแนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนและแนวคิดเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ แต่ละแนวคิดจะประกอบด้วยกลยุทธ์และแนวทางสนับสนุนที่จะนำไปสู่การจัดการมรดกวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวเชิงมรดกวัฒนธรรมเป็นไปอย่างเหมาะสม

รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

1. การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ (historical tourism) การเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวทางโบราณคดี และประวัติศาสตร์ เพื่อชื่นชมและเพลิดเพลินในสถานที่ท่องเที่ยวได้ความรู้ความเข้าใจต่อประวัติศาสตร์และโบราณคดีท้องถิ่น พื้นฐานของความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่าของสภาพแวดล้อมโดยที่ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยว

2. การท่องเที่ยวงานชมวัฒนธรรมและประเพณี (cultural and traditional tourism) การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อชมงานประเพณีต่างๆ ที่ชาวบ้านในท้องถิ่นนั้นๆ จัดขึ้นได้รับความเพลิดเพลินตื่นตาตื่นใจในสุนทรียะศิลป์เพื่อศึกษาความเชื่อ การยอมรับนับถือการเคารพพิธีกรรมต่างๆ และได้รับความรู้ความเข้าใจต่อสภาพสังคมและวัฒนธรรมมีประสบการณ์ใหม่ๆ เพิ่มขึ้นบนพื้นฐานของความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมและมรดกทางวัฒนธรรมโดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการท่องเที่ยว

3. การท่องเที่ยวชมวิถีชีวิตในชนบท (rural tourism/ village tourism) การเดินทางท่องเที่ยวในหมู่บ้านชนบทที่มีลักษณะวิถีชีวิตและผลงานสร้างสรรค์ที่มีเอกลักษณ์พิเศษมีความโดดเด่นเพื่อความเพลิดเพลินได้ความรู้ดูผลงานสร้างสรรค์และภูมิปัญญาพื้นบ้าน มีความเข้าใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นบนพื้นฐานของความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่าของสภาพแวดล้อมโดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้านศาสนากับมิติด้านการแสวงบุญ

การท่องเที่ยวแบบแสวงบุญ หมายถึง รูปแบบของการเดินทางท่องเที่ยว หรือที่รู้จักในลักษณะของทัวร์ท่องเที่ยวตามวัดต่าง ๆ โดยใช้ศาสนาสถาน ศาสนวัตถุ ศาสนธรรมและเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับพระเป็นสิ่งที่ดึงดูด (สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุรินทร์, 2559 : 2) ซึ่งในกรณีวัดโพธิ์พัฒนา ตำบลโพธิ์พัฒนา อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ จะมีหลวงปู่สรวงเป็นสิ่งที่ดึงดูด สำหรับเหตุผลที่นักท่องเที่ยวนิยมเดินทางไปไหว้รูปเหมือนหลวงปู่สรวงนั้นเป็นการแสดงความระลึกถึงบุคคลต้นแบบในการประพฤติปฏิบัติธรรมเพื่อจะได้เป็นแนวทางไปสู่การปฏิบัติธรรมตามต้นแบบนั้น

เส้นทางแสวงบุญควรมีองค์ประกอบ ทาน ศีล ภาวนา ปัญญา (วนิดา ขำเขียว, 2558 : 131) โดยทาน ศีล ภาวนา เรียกว่า บุญสิกขา ซึ่งมีสาระสำคัญเช่นเดียวกับไตรสิกขา โดย ทาน คือ การให้ การเผื่อแผ่แบ่งปัน เพื่อช่วยเหลือกัน เพื่อยึดเหนี่ยวสังคม และเพื่อส่งเสริมความดีงาม และการทำสิ่งดี ศีล คือ ความมีระเบียบในการดำเนินชีวิต และการอยู่ร่วมกันในสังคม หรือพูดอีกอย่าง ได้แก่ ความมีวินัย และการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์กติกาในการอยู่ร่วมกัน ภาวนา คือ การทำให้เกิดให้มีขึ้น ทำให้เป็นขึ้น สิ่งที่ยังไม่เป็นก็ทำให้มันเป็น สิ่งที่ยังไม่มีก็ทำให้มันมีขึ้น (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตฺโต), 2552)

โดยวัดโพธิ์พัฒนา ถือว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวแบบแสวงบุญ เนื่องจากมีสิริระสังขารของหลวงปู่สรวงเป็นสิ่งที่ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาแสวงบุญ อีกทั้งทางวัดโดยพระครูโกศลสิกขกิจ เจ้าอาวาสวัดโพธิ์พัฒนา เจ้าคณะอำเภอภูสิงห์ (ธ) ได้จัดวางรูปแบบการทำทาน รักษาศีล และเจริญภาวนา พร้อมทั้งให้ข้อมูลของวัดโพธิ์พัฒนากับนักท่องเที่ยว ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ประวัติความเป็นมาวัดไพรพัฒนา

วัดไพรพัฒนา เริ่มก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2524 โดยมีประชาชนได้อพยพถิ่นฐาน มาจากอำเภอไพรบึง มาอยู่รวมกัน และตั้งชื่อหมู่บ้านว่า “ไพรบึงน้อย” ในขณะนั้นได้เกิดความไม่สงบโดยมีผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ก่อความไม่สงบในพื้นที่ ทำให้ราษฎรในหมู่บ้านได้แยกย้ายกันไปอยู่ต่างถิ่น แต่ยังคงเหลือราษฎรในหมู่บ้านไพรบึงน้อย ต่อมารัฐบาลได้มีนโยบายให้ประชาชนย้ายเข้ามาอยู่ตามแนวชายแดน เพื่อป้องกันการรุกรานและก่อความไม่สงบของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ในพื้นที่ จึงได้มีการจัดสรรที่ดินให้ราษฎรอยู่อาศัย และตั้งชื่อบ้านว่า “ไพรพัฒนา” โดยมีนายพิน บุญเยี่ยม ผู้ใหญ่บ้านในขณะนั้นได้ปรึกษาพระสงฆ์และคณะกรรมการหมู่บ้านจึงได้จัดตั้งสำนักสงฆ์ไพรพัฒนาขึ้นเมื่อ ปี พ.ศ. 2524 ต่อมาเมื่อ ปี พ.ศ.2526 หลวงพ่อพุฒ วายาโม (เจ้าอาวาสในปัจจุบัน) ได้มาจำพรรษาอยู่จึงดำเนินการขอจัดตั้งวัด จนกระทั่ง ปี พ.ศ. 2550 ได้ดำเนินการจัดตั้งวัดเสร็จเรียบร้อยแล้ว พร้อมทั้งได้มีการแต่งตั้งหลวงพ่อพุฒ วายาโม เป็นเจ้าอาวาสวัด และได้รับ พระกรุณาโปรดเกล้าฯ เป็นพระครูสัญญาบัตร ในราชทินนาม “พระครูโกศลสิกขกิจ” และได้มีการพัฒนาวัดหลายอย่าง อาทิเช่น ก่อสร้างอุโบสถ ศาลาทม ภูมิหลวงปู่สรวง ประตูด่าน (ดังรูปที่ 1) และป้ายชื่อวัดภูมิเรือนรับรอง มณฑปปราสาทหลวงปู่สรวง และศาลาการเปรียญ

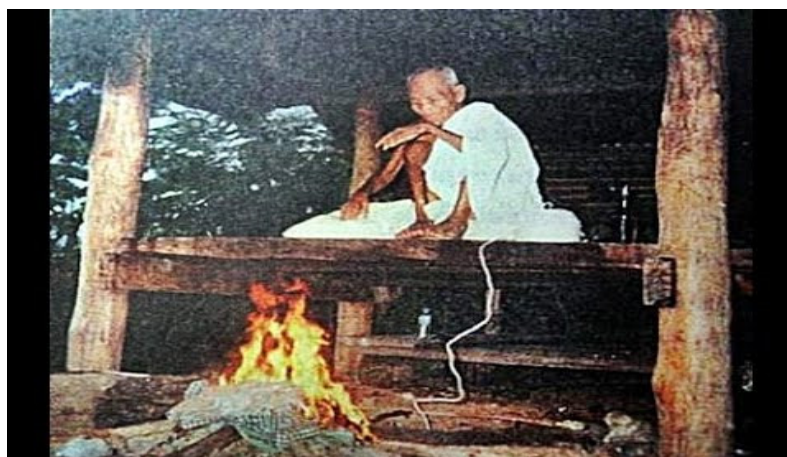

รูปที่ 1 ประตูวัดไพรพัฒนา

ที่มา: ยโสธรา ศิริภาพระภากร (2562 : 5)

วัดไพรพัฒนา ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อ ปี พ.ศ. 2550 ตั้งอยู่เลขที่ 258 หมู่ที่ 3 ตำบลไพรพัฒนา อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ มีพระครูโกศลสิกขกิจ หรือหลวงพ่อพุฒ วายาโม เป็นเจ้าอาวาสวัด มีพระสงฆ์สามเณรในสังกัด 20 รูป และวัดไพรพัฒนายังขอประทานพระบรมสารีริกธาตุ จากสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราชสกลมหาสังฆปริณายก เพื่ออัญเชิญไปประดิษฐานบรรจุไว้ ณ มณฑปปราสาทหลวงปู่สรวงวัดไพรพัฒนา และเป็นสถานที่ตั้งสรีระสังขารของหลวงปู่สรวงเป็นเกจิอาจารย์ที่เคารพนับถือของพุทธศาสนิกชนชาวจังหวัดศรีสะเกษ และประชาชนทั่วไป ได้มาเคารพกราบไหว้เป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชนทั่วไป หลวงปู่สรวงแต่เดิมเป็นชาวกัมพูชาและได้เดินทางมาอยู่บริเวณอำเภอขุนหาญและอำเภออุษันธุ์ แถบชายแดนตามเชิงเขาพนมดงรัก เป็นเขตกั้นกลางระหว่างประเทศกัมพูชา ท่านเป็นผู้ทรงศีลปฏิบัติธรรมอยู่เสมอ และได้พักอาศัยอยู่ตามกระท่อมในไร่นาของชาวบ้านโคก และเวียนไปในที่ต่างๆ นานๆ ก็จะกลับมาให้เห็น ณ ที่เดิมอีก หลวงปู่สรวงตอนบำเพ็ญตนเป็นตา

ปะขาว (ดังรูปที่ 2) ซึ่งในสายตาและความเข้าใจของชาวบ้านในสมัยนั้นมองท่านว่าเป็นผู้มีคุณวิเศษแตกต่างจากบุคคลทั่วไป และเรียกขานท่านว่า “ลูกเอื้อวเปาะ” หรือ “ลูกตาเปาะ” (เป็นภาษาเขมร หมายถึงพระดาบสที่เป็นผู้รักษาศีลอยู่ตามถ้ำตามป่าเขา) ในสมัยนั้น มีป่าเขาอุดมสมบูรณ์เต็มไปด้วยป่าไม้และสัตว์ป่านานาพันธุ์ มีลูกศิษย์ติดตามหลวงปู่เดินธุดงค์ตามป่าเขาแถบชายแดนไทย ตลอดจนถึงประเทศเขมร แต่ก็อยู่กับหลวงปู่ได้ไม่นานก็ต้องกลับบ้าน เนื่องจากทนความยากลำบากไม่ไหว หลวงปู่จึงเดินธุดงค์ไปในที่ต่างๆโดยลำพัง ทำให้ไม่มีใครทราบถึงกำเนิดและอายุของหลวงปู่ที่แท้จริง รู้เพียงแต่ว่าหลวงปู่เป็นชาวเขมรต่ำ ได้เข้าอาศัยในประเทศไทยนานแล้ว คนแก่คนเฒ่าผู้สูงอายุที่เคยเห็นท่านต่างพูดว่า พอจำความได้ก็เห็นท่านอยู่ในลักษณะเหมือนที่เห็นในปัจจุบันนี้ ผิดไปจากเดิมบ้างเล็กน้อยเท่านั้น อีกทั้งหลวงปู่เป็นคนพูดน้อยและไม่เคยเล่าประวัติส่วนตัว วัดไพรพัฒนา เป็นที่พักของหลวงปู่สรวง นักบุญแห่งดินแดนอีสานใต้ พระผู้บำเพ็ญเพียรตามแนวเขตชายแดนไทย-กัมพูชา อันมีเมตตาบารมีช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยากจนเป็นที่รักและศรัทธาของผู้คนทั่วไป จนเป็นที่เรียกขานกันว่า “เทวดาเดินดิน” ภายหลังจากที่หลวงปู่ละสังขารเมื่อปี 2542 สรีระสังขารของหลวงปู่ไม่เน่าเปื่อย ลูกศิษย์ได้นำไปบรรจุไว้ในโลงแก้ว เพื่อให้ประชาชนและนักท่องเที่ยวได้มากราบไหว้ขอพรและลอดใต้โลงแก้วเพื่อความเป็นสิริมงคล

รูปที่ 2 หลวงปู่สรวงตอนบำเพ็ญตบะเป็นตาปะขาว
ที่มา: ยโสธรา ศิริภาพระภากร (2562 : 6)

ประวัติหลวงปู่สรวง วัดไพรพัฒนา ตำบลไพรพัฒนา อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ

หลวงปู่สรวงแต่เดิมเป็นชาวกัมพูชาและได้เดินทางมาอยู่บริเวณอำเภอบึงขามและอำเภอยะรัง แถบชายแดนตามเชิงเขาพนมดงรัก (พนมดงเร็ก) ซึ่งเป็นเขตกั้นกลางระหว่างประเทศกัมพูชา ช่วงระหว่างแดน ไทย-กัมพูชา ดังรูปที่ 3

รูปที่ 3 ช่วงระหว่างแดน ไทย- กัมพูชา
ที่มา: ยโสธรา ศิริภาพระภากร (2562 : 4)

ความเข้าใจของชาวบ้านมองท่านว่าเป็นผู้มีคุณวิเศษแตกต่างจากบุคคลทั่วไป เรียกขานท่านว่า “ลูกเอื้อวเบ้าะ” หรือ “ลูกตาเบ้าะ” (เป็นภาษาเขมร หมายถึงพระดาบสที่เป็นผู้รักษาศีลอยู่ตามถ้ำตามป่าเขา) ในสมัยนั้นมีป่าเขาอุดมสมบูรณ์เต็มไปด้วยป่าไม้และสัตว์ป่านานาพันธุ์ มีลูกศิษย์ติดตามหลวงปู่เดินธุดงค์ตามป่าเขาแถบชายแดนไทย ตลอดจนถึงประเทศเขมร แต่ก็อยู่กับหลวงปู่ได้ไม่นานก็ต้องกลับบ้าน เนื่องจากทนความยากลำบากไม่ไหว หลวงปู่จึงเดินธุดงค์ไปในที่ต่างๆ โดยลำพัง ทำให้ไม่มีใครทราบถิ่นกำเนิดและอายุของหลวงปู่ที่แท้จริง รู้เพียงแต่ว่าหลวงปู่เป็นชาวเขมรต่ำ ได้เข้าอาศัยในประเทศไทยนานแล้ว คนแก่คนเฒ่าผู้สูงอายุที่เคยเห็นท่านต่างพูดว่า พอจำความได้ก็เห็นท่านอยู่ในลักษณะเหมือนที่เห็นในปัจจุบันนี้ ในระยะนี้มีผู้บวระณาเป็นลูกศิษย์อาสาสมัครให้หลวงปู่ไปในสถานที่ต่างๆ ทำให้มีผู้รู้จักหลวงปู่มากขึ้นทั่วทุกจังหวัด แต่ละวันจะมีผู้ขับรถเข้ามากราบไหว้หลวงปู่เป็นจำนวนมาก บางคนก็สมหวังมีโอกาสได้กราบนมัสการ บางคนมาไม่พบก็ต้องนั่งรอนอนรอนกว่าหลวงปู่จะกลับมา ถึงแม้ว่าจะพบความลำบากเพียงไรก็ยอมทนเพียงขอให้มีโอกาสกราบหลวงปู่สักครั้งหนึ่งในชีวิต หลวงปู่เป็นพระที่มักน้อย สันโดษ สมณะ มีอุเบกขาสูงสุด ให้ความเมตตาแก่ผู้ที่ไปหาทุกคน ให้ความสำคัญกับทุกคนเท่ากันหมด ไม่ว่าเขาเหล่านั้นจะเป็นคนยากจน เป็นเศรษฐี ใครรู้จักหลวงปู่มานานขนาดไหน หรือได้ติดตามรับใช้หลวงปู่มานานก็ตาม ท่านไม่เคยเอ่ยปากนับว่าเป็นศิษย์ หรือใช้สิทธิพิเศษแก่คนใดคนหนึ่งโดยเฉพาะแม้แต่คนเดียว ทุกคนจะได้รับความเมตตาจากหลวงปู่เสมอมาจึงมีผู้มากราบไหว้หลวงปู่เป็นประจำและกลับมาหาหลวงปู่อยู่เสมอ ความเป็นอยู่ของหลวงปู่ท่านอยู่อย่างเรียบง่าย จำวัดอยู่ตามกระท่อมขนาดเล็กๆ มีกระดานไม้ปูไม่กี่แผ่น (บางครั้งก็มีแค่ 2-3 แผ่น) แค่นอนนอนได้ ทุกแห่งที่หลวงปู่จำวัดจะมีเสาไม้สูงปักอยู่ มีเชือกขาวซึ่งระหว่างกระท่อม เสาไม้หรือต้นไม้ข้างเคียงมีวาวขนาดโตที่มัดด้วยจิวหรือกระดากแขวนไว้เป็นสัญลักษณ์ ที่ขาดไม่ได้คือจะต้องให้ลูกศิษย์ก่อกองไฟไว้เสมอ บางครั้งลูกศิษย์เอาของถวายท่านก็จะโยนเข้ากองไฟฉะนั้น ถ้าเห็นวาทะกระท่อมใดมีสิ่งของดังกล่าวก็หมายถึงว่าเป็นที่ที่หลวงปู่เคยจำวัดหรือเคยอยู่มาก่อน วัดไพรพัฒนา เดิมทีเป็นที่พำนักของหลวงปู่สรวง นักบุญแห่งดินแดนอีสานใต้ พระผู้บำเพ็ญเพียรตามแนวเขตชายแดนไทยและกัมพูชา อันมีเมตตาบารมีช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยากจนเป็นที่รักและศรัทธาของผู้คน รวมไปถึงลูกศิษย์ลูกหาทั่วไปจนเป็นที่เรียกขานกันว่า “เทวดา เดินดิน” ภายหลังจากที่

หลวงปู่ละสังขารเมื่อปี 2542 สรีระสังขารของหลวงปู่ไม่เปื่อยไม่เน่า (ดังรูปที่ 4) จนลูกศิษย์ได้นำไปบรรจุไว้ในโลงแก้วเพื่อให้ลูกศิษย์ลูกหาและนักท่องเที่ยวที่แวะได้มากราบไหว้ขอพรและลอดใต้โลงแก้วเพื่อความเป็นสิริมงคล

รูปที่ 4 สรีระสังขารของหลวงปู่สรวง
ที่มา: ยโสธรา ศิริภาพระภากร (2562 : 7)

รูปเหมือนหลวงปู่สรวง

รูปเหมือนหลวงปู่สรวงได้ถูกสร้างตามเหตุ ตามวาระ เพื่อให้ทั่วถึงต่อผู้ศรัทธา และนับถือ ตามรุ่นต่างๆ ของหลวงปู่ ปราภภูมิทั้งเหรียญรุ่นเทวดาเดินดิน และรูปเหมือนหลวงปู่ที่มีขนาดหลายนิ้ว ตั้งแต่ 1 นิ้ว 5 นิ้ว 9 นิ้ว และองค์ใหญ่ๆ เพื่อให้ผู้สนใจ และนับถือหลวงปู่ไป สักการบูชา ที่บ้านเรือน หรือ ติดตัว จากปรากฏการณ์ความ ศรัทธาตัวเอง จึงเกิดเหตุอัศจรรย์มากมาย หลายอย่าง เช่น ถูกหวย รวยเบอร์ ได้ประสบอุบัติเหตุแต่รอดโดย ปาฏิหาริย์ ยังความเคารพนับถือ ศรัทธาต่อองค์หลวงปู่มากขึ้นๆ เรื่อยๆ จนเป็นที่มาของความมีชื่อเสียง จนเป็นที่รู้จักกัน โดยทั่วไป ทั้งใน และต่างประเทศ ปัจจุบันวัดไพรพัฒนา เป็นที่ประดิษฐานองค์หลวงปู่ให้เป็นที่ยึดเกาะ เช้า นำไปบูชา ด้วยเป็นต้น อริยบทรูปเหมือนหลวงปู่สรวง โยมักมักเป็นทวงทำนั้งแบบสบาย ยกขึ้นเข้า เป็นอริยบทที่ยกไปตาม พื้นราบแบบทวงทำที่สบาย ทวงทำนี่เป็นที่นิยมและถือเป็นอัตลักษณ์ขององค์หลวงปู่สรวง อริยบทอีกที่นิยม คือ ทำ นั้งขัดสมาธิ ด้วยแต่ด้วยความโดดเด่นของหลวงปู่สรวงนั่นคือการถือบุหรี (มวลายาสูป, ยาเส้น) มีลักษณะยิ้มแย้ม แจ่มใส นวดตาเอิบอ้อมไปด้วยความเมตตา กรุณาที่มีต่อผู้คนโดยทั่วไป รูปเหมือนที่สร้างเป็นรูปหล่อ ดังรูปที่ 5

รูปที่ 5 รูปหล่อหลวงปู่สรวง เทวดาเดินดิน
ที่มา: ยโสธรา ศิริภาพระภากร (2562 : 9)

คำสอนจากหลวงปู่สรวงสู่การพัฒนาจิตและพฤติกรรม

คำสอน มีความหมายดังนี้ “สอน” เป็นคำกริยาแสดงในลักษณะ ถ่ายทอดวิชาความรู้ให้ ยกตัวอย่างเช่น “ครูสอนหนังสือเด็ก” เป็นต้น “บอก” มีความหมาย ทำให้เห็นเป็นตัวอย่างเพื่อให้รู้ หรือเข้าใจได้ หลวงปู่สรวงเป็นผู้พูดน้อยมาก การสอนมักใช้เป็นภาษาที่ฟังแล้วเข้าใจได้ง่าย ลึกซึ้ง ดังนั้น “คำสอน” ของหลวงปู่สรวงจึงเป็นเพียงประโยคสั้นๆ ได้ใจความ และมีความหมายในตัว คำสอน (teaching) มีปรากฏใน ตำราเป็นคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า หรือ ปราชญ์ ผู้เข้าถึงความจริงแท้ อาจถ่ายทอดเป็นคำที่ใช้ในการอบรม ด้านจิตใจและ ร่างกาย เป็นต้น คำว่า “คำสอน” “catechesis” มาจากภาษากรีกว่า “Katecheo” หรือ “Katekein” หมายถึง “เสียงจากเบื้องบน” (sound from above) เป็นคำที่ใช้กันน้อยมาก ชาวกรีกเองใช้เพื่อหมายถึง การอ่านบทพระพันธิให้ผู้ฟังจากแท่นสูง แต่ต่อมาได้พัฒนาคำๆ นี้ให้มีความหมายใน 2 ลักษณะ คือ (1) หมายถึง ความเล่าเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้ใครคนใดคนหนึ่งฟัง หรือการแจ้งเรื่องหนึ่งให้ใครคนใดคนหนึ่งรู้ (เน้นการเล่า การบอก การแจ้ง ชี้แจง) (2) หมายถึง การแนะนำ บุคคลให้รู้บางสิ่งบางอย่างหรือการสอนคนให้รู้บางสิ่ง (เน้นการสอนการแนะนำ การให้ความรู้) ตามปรกติมักจะเป็นการแนะนำการสอน ที่เกี่ยวกับความชำนาญเบื้องต้นในทักษะประเภทใดประเภทหนึ่ง คำว่า “คำสอน” นี้ยังพบว่า พวก “Stoicism” (นักปรัชญาสำนักหนึ่ง) ใช้เพื่อหมายถึงการสอนศิษย์ ต่อมาชาวกรีกเองใช้คำนี้เพื่อหมายถึง การสั่งสอน การแนะนำ บางสิ่งบางเรื่องให้กับบางคน หรือ การสอนคนให้รู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งที่ต้องการ คำสอนของหลวงปู่สรวง มีประโยคและมีใจความ ดังนี้ เตอว เวียด เรียะ สะ เซ็ล มีความหมายว่า ไปวัดรักษาศีล ออย เตียน เมียน บาน มีความหมายว่า ทำบุญทำทาน เป็นที่มาของความร่ำรวย (สร้างเหตุแล้วจะได้ผล) มีความหมายว่า ทำใจให้สบาย คำสอนของหลวงปู่ได้ปรากฏในมณฑปและภาพถ่ายหลวงปู่ ดังภาพที่ 6

รูปที่ 6 คำสอนหลวงปู่สรวง
ที่มา: ยโสธารา ศิริภาพระภากร (2562 : 12)

มณฑปมหายมงคล

มณฑปหลวงปู่สรวงมีลักษณะสร้างเป็นปราสาทแบบศิลปะขอม ภายใต้อาคารหลวงปู่สรวง มีทางขึ้น 4 ทิศ มีการเปิดให้นมัสการตลอดทุกวัน มีการบริการชั้น 5 (ชั้นบูชาแบบโบราณ) ไว้ให้บูชาและบริการ ผู้มาสักการบูชาทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ อาทิ ราชาอาณาจักรกัมพูชา เป็นต้น กิจกรรมที่เข้ามาโดยมากจะเป็นการมาสักการะ ขอพร บนบาน อธิฐานต่อสรีระสังขารของหลวงปู่ ดังรูปที่ 7

รูปที่ 7 มณฑปหลวงปู่สรวงที่บรรจุสรีระสังขาร
ที่มา: ยโสธารา ศิริภาพระภากร (2562 : 3)

ผลที่เกิดจากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้านศาสนา

การท่องเที่ยวในมิติศาสนาที่เกิดความเข้าใจและเราได้ทำการศึกษาดูกิจการของวัดนั้นว่ามีกิจกรรมที่น่าสนใจและมีประโยชน์ต่อมหาชน ดังนั้น กิจกรรมที่สำคัญของวัดโพธิ์พัฒนา กิจกรรมต่างๆของวัดโพธิ์พัฒนา ในรอบปีที่ผ่านมาทำให้ทราบได้ถึงซึ่งกิจกรรมส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานปกครองตามอำนาจหน้าที่คณะสงฆ์ การจัดการศึกษาในลักษณะมอบทุนการศึกษาให้นักเรียนชาวกัมพูชา การสนับสนุนการศึกษาด้วยงบประมาณและของของเครื่องใช้ งานเผยแผ่พระศาสนาและมีภาคีเครือข่ายที่มีต่อชาวกัมพูชาและบุคคลสำคัญจะ

เดินทางมาที่วัดไพรพัฒนา งานสาธารณูปการ การพุทธศาสนาสงเคราะห์ ศาสนสถานที่สำคัญที่สร้างขึ้นภายในวัดไพรพัฒนา การทำสังฆกรรมและกิจกรรมร่วมของพระสงฆ์ โดยวัดไพรพัฒนา ได้บูรณาการกิจกรรมร่วมกับทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ เอกชน องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น พุทธบริษัท และรวมถึงการสร้างสัมพันธ์ไมตรีกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยใช้มิติทางพระพุทธศาสนา และวัฒนธรรมเป็นสื่อสัมพันธ์ที่ดี ซึ่งได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี โดยเฉพาะมูลนิธิหลวงปู่สรวงวัดไพรพัฒนา ซึ่งเป็นองค์กรสาธารณกุศล ที่ทางวัดไพรพัฒนา ได้ตั้งขึ้นมา เพื่อการขับเคลื่อนโครงการ กิจกรรม ให้สำเร็จลุล่วงด้วยดีในทุกประการ ทั้งนี้พุทธศาสนิกชนต่างได้ร่วมกัน สนับสนุนบริจาคทรัพย์ พร้อมร่วมกิจกรรมข้างต้นด้วยดีมาตลอด และประการสำคัญ วัดไพรพัฒนายังได้ความเมตตา ความอนุเคราะห์จากพระเดชพระคุณท่านพระวินัยเมธี เจ้าคณะจังหวัดศรีสะเกษ (อ) พร้อมด้วยสังฆาธิการพระเถรานุเถระ ทั้งระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล และเจ้าอาวาสทุกวัดได้ในการสนับสนุน ส่งเสริม ร่วมมือในกิจกรรมต่างๆเป็นอย่างดี ดังนั้นกิจกรรมต่างๆที่เกิดขึ้นนี้วัดไพรพัฒนามีความโดดเด่นและมีเอกลักษณ์เฉพาะพื้นที่ทั้งบริบทที่ติดต่อกับราชอาณาจักรกัมพูชาด้วย จึงเป็นกิจกรรมที่สำคัญและมีคุณประโยชน์อย่างมาก

1. ด้านประชาชนที่เข้ามาท่องเที่ยวที่มีจำนวนถ้านวัน เสาร์ อาทิตย์ จะมีมากนับพันคนทั้งคนไทยและชาวกัมพูชาที่มีความศรัทธาเลื่อมใสต่อหลวงปู่กล่าวคือ คนไทยและกัมพูชา ที่มีความเชื่อในเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ ไทโรศาสตร์ และศาสตร์แห่งความโชคดีและการบูชาเพื่อเสริมความมั่นคงในชีวิต มนุษย์จะขึ้นไปกราบเทพเจ้า ด้วยหวังประสบผลสำเร็จ จะมากราบไหว้ขอพร

2. ด้านพุทธวิทยามนุษย์มีความผูกพันกับพระพุทธเจ้าอยู่ใกล้พระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ มีความเชื่อต่อ ความดีงาม ล้วนเป็นที่มาของพุทธวิทยา การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม มีจุดประสงค์สร้างเพื่ออุทิศต่อพระพุทธเจ้า ตามที่ปรากฏตามที่ต่างๆ ซึ่งมีการกล่าวถึงพุทธะ

3. ด้านศิลปะที่วัดนำมาออกแบบและมีการจัดพิธีกรรมบูชาบวงสรวงประจำปี

4. ด้านวิถีชีวิตที่มีทั้งด้านข้อห้าม ข้อปฏิบัติของคนในสังคมที่เกี่ยวข้องกับศีลธรรมแนวทางการปฏิบัติตนที่เชื่อว่า เมื่อปฏิบัติแล้วย่อมเกิดความสำเร็จสมหวังแก่ผู้ปฏิบัติด้วย (ภูมิจิต เรื่องเดช, 2542 : 17 - 18)

คุณค่าการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้านศาสนา

1. คุณค่า (value) พบว่าทำให้เกิดเอกลักษณ์ประจำถิ่น อาจเป็นสิ่งมีความรู้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านศาสนสถาน เจดีย์ อนุสรณ์บูรพาจารย์ สิ่งที่ได้ทำให้เกิดรายได้แก่ชุมชน จากการนำความโดดเด่นของพื้นที่ให้มาพัฒนาเป็นอย่างสร้างสรรค์ในด้าน ประเพณี วัฒนธรรมประวัตินี้ความเป็นมาให้หลากหลายมิติ

2. คุณค่าที่เกิดจากการท่องเที่ยว ผู้เที่ยวได้รับการพัฒนาในด้านจิตใจทำให้ได้รับความรู้ การท่องเที่ยว เป็นการช่วยควบคุมจิตและพฤติกรรมได้ในระดับหนึ่ง ทำให้เกิดในด้านสุนทรียศาสตร์ด้วยทางหนึ่งในขณะการท่องเที่ยวและจิตใจที่เอื้ออ้อม

3. คุณค่าทางอิทธิพลของสถานที่ (place value) พบว่ามีความสำคัญทำให้เกิดพลังในด้านต่างๆ ทำให้ผู้คนได้ปฏิบัติตาม คล้อยตาม เห็นตาม มีความเชื่อในความคุณงามความดี โดยเฉพาะด้านการดำเนินชีวิต ทำให้บุคคลเว้นข้อห้าม ปฏิบัติตามระเบียบ กฎ กติกา ของสังคม ชุมชน และแนวทางในการดำเนินชีวิต (ไกรภพ สารกุล, 2554 : 51)

4. คุณค่าด้านระบบการจัดการกับบูรณาการความรู้เพื่อบริการสังคม ได้แก่ ด้านสาธารณะประโยชน์ของวัดไพรพัฒนาที่มีการมอบทุนเพื่อการศึกษา การไถ่โคกระบือ มอบจักรยาน

5. คุณค่าด้านการพัฒนาให้เกิดความน่าสนใจ ดึงดูด เพื่อเข้ามศึกษา เรียนรู้ ได้แก่ การจัดสถานที่ให้ร่มรื่น สวยงามประดับสถานที่ด้วยต้นไม้ ดอกไม้ และหินล้านปี ตามจุดต่างๆให้เกิดความน่าสนใจ
6. คุณค่าผสมผสาน ศาสตร์การสร้างอาชีพรายได้และอื่นๆ ได้แก่ การจัดสถานที่ให้ขายของแก่ผู้ประกอบการค้า การเปิดโอกาสให้เกิดรายได้สู่ชุมชนที่ยั่งยืน ถาวรในชุมชน
7. คุณค่าด้านการกระจายรายได้สู่ชุมชน ได้แก่ ชาวบ้านจะได้รับข่าวสารในเรื่องราวต่างๆ ผ่านวัด วัดได้ เป็นจุดสำคัญและสร้างความสำคัญให้กับพื้นที่ของอำเภออุบลราชธานี และมีขึ้นเสียงมีผู้เข้ามากราบไหว้มากมาย เป็นต้น
8. คุณค่าด้านสร้างงาน สร้างอาชีพ หมู่บ้านตัวอย่าง ให้กับชุมชน ทั้งนี้วัดโพธิ์พัฒนาได้มีการบริการนวด แผนโบราณให้กับผู้สนใจ และวัดได้มีการให้บริการรถตลอดทั้งวันเพื่อความสะดวกและสวยงามพร้อมทั้งความมี ระเบียบเรียบร้อย และวัดได้จัดสรรให้มีการบริการอาหาร เครื่องดื่ม ผลิตภัณฑ์ชุมชนโดยชุมชนเป็นผู้ประกอบการ และก่อให้เกิดรายได้เลี้ยงดูตนเองได้
9. คุณค่าด้านการท่องเที่ยววัฒนธรรมชุมชน ซึ่งชุมชนก็เกิดงานเกิดรายได้สามารถเลี้ยงดูตนเองได้อย่าง มั่นคง ถาวร
10. คุณค่าด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้กับชุมชน (พระมหาพนอม อานนโท, 2560 : 25 - 26)

บทสรุป

สังคมในปัจจุบันมีความตระหนักถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมหรือด้านทางศาสนามากขึ้น เช่น การแสวงบุญ ไหว้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ เพื่อเสริมความเป็นสิริมงคล พร้อมทั้งได้รับความรู้ด้านประวัติศาสตร์ ความ เป็นมา ความสำคัญ ทั้งยังเป็นการได้เห็นทาง ศิลปะท้องถิ่น วัฒนธรรมพื้นบ้าน ประเพณีของชุมชน รวมถึงมรดกทาง วัฒนธรรมภูมิปัญญาพื้นบ้าน กระแสการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจึงได้รับความสนใจเพิ่มสูงขึ้นเนื่องจาก แหล่งท่องเที่ยว และมรดกทางวัฒนธรรมของแต่ละพื้นที่ ชุมชน พื้นที่ ภูมิภาค มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ที่ไม่ เหมือนกัน เช่น ตำนาน เรื่องเล่า ประวัติศาสตร์ ความเป็นมา ความสำคัญ แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้านศาสนา เป็นการเปิดหูเปิดตา พร้อมทั้งการได้ร่วมศึกษา ไปพร้อมๆกับนำเที่ยว และสิ่งสำคัญที่นักท่องเที่ยวได้รับ คือ ได้เห็น คุณค่า ประโยชน์ พร้อมความเข้าใจที่สำคัญ ตำนาน ความเชื่อ พิธีกรรม เป็นการศึกษาหาความรู้ในพื้นที่ของชุมชน หรือ ณ จุดเที่ยวที่มีความสำคัญ อย่างไร มีประโยชน์และเป็นจุดยุทธศาสตร์ในด้านใดบ้าง อาทิ จุดพัก สิ่งสำคัญ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ บริเวณที่มีคุณลักษณะที่สำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม มีการบอกเล่าเรื่องราวในการ พัฒนาทาง ชุมชน สังคม มนุษย์ผ่านทางประวัติศาสตร์ อันเป็นผลเกี่ยวเนื่องกับวัฒนธรรม องค์ความรู้ และการให้ คุณค่าของสังคม ชุมชน โดยสถาปัตยกรรมที่มีคุณค่า เป็นสภาพแวดล้อม ธรรมชาติที่สามารถแสดงออกให้เห็นถึง ความสวยงามและประโยชน์ที่ได้รับ สามารถสะท้อนให้เห็นถึงสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของคนในแต่ละยุคสมัยได้เป็น อย่างดี ไม่ว่าจะเป็นสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม หรือขนบธรรมเนียมประเพณีและศาสนาก็ตาม

เอกสารอ้างอิง

- กฤษณ์นัท แสงมาศ, ยโสธรา ศิริภาพระภากร, สุทัศน์ ประทุมแก้ว, สุริยา คลังฤทธิ์, สำเริง อินทยุ. (2561). *การ พัฒนาระบบ GPS เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาทโบราณจังหวัดสุรินทร์*. สุรินทร์ : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์. 293 หน้า.
- ไกรภพ สารกุล. (2554). *เจาะอารยธรรมโบราณขอมพันปี*. กรุงเทพฯ : พรอสเพอร์ เซอร์วิส ซัพพลาย.

- ภูมิจิต เรืองเดช. (2542). *วรรณกรรมท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์*. บุรีรัมย์ : เอกสารซีพี.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตฺโต). (2552). *ชีวิตที่ดีงาม : หลักการทั่วไปของการปฏิบัติธรรม* [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 14 มิถุนายน 2563, จาก : https://www.watnyanaves.net/uploads/File/books/pdf/a_fruitful_and_harmonious_life_the_basic_principles_of_dhamma_practising.pdf
- พระมหาถนอม อานนโท. (2560). *คุณค่าและอิทธิพลของปราสาทขอม*. นครปฐม : โรงพิมพ์สาละพิมพ์การ.
- ยโสธารา ศิริภาพระภากร. (2562). *รายงานผลการสำรวจเส้นทางแสวงบุญสู่วัดไพรพัฒนา จังหวัดศรีสะเกษ*. สุรินทร์. 28 หน้า.
- ยโสธารา ศิริภาพระภากร, สุพัตรา วยะละนุ, ทิตยวดี อินทรากร, กฤษนันท์ แสงมาศ, สุริยา คลังฤทธิ์. (2562). จุดยุทธศาสตร์เส้นทางเศรษฐกิจ การเมือง การปกครองระหว่างสองประเทศสู่การบูรณาการ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมตามเส้นทางอารยธรรมขอมโบราณ อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์. ใน *การประชุมวิชาการระดับชาติศรีโคตรบูนณ์ศึกษา ครั้งที่ 1 “แลสายน้ำโขงกับงานวัฒนธรรมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น”*, 2 พฤษภาคม 2562. 635 - 645. นครพนม : มหาวิทยาลัยนครพนม.
- ยโสธารา ศิริภาพระภากร, พระสำเร็จ อินทยุ, สุพัตรา วยะละนุ, สุทัศน์ ประทุมแก้ว, สุริยา คลังฤทธิ์. (2562). การส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวตามเส้นทางแสวงบุญในมิติทางศาสนา : กรณีการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้านศาสนา วัดโยธาประสิทธิ์ ตำบลนอกเมือง อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์. ใน *การประชุมวิชาการระดับชาติการท่องเที่ยวและการโรงแรมร่วมสมัย ครั้งที่ 6 “ท่องเที่ยวโรงแรม ร่วมเสริม ร่วมสร้าง ร่วมสมัย”*, 6 มิถุนายน 2562. 278 - 286. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วนิดา ขำเขียว. (2558). การท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญทางพระพุทธศาสนา อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี. *วารสารศรีนครินทร์วิจัยและพัฒนา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*, 11(21), 123 - 134.
- สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุรินทร์. (2559). *สรุปโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเส้นทางแสวงบุญในมิติทางศาสนา จังหวัดสุรินทร์ ประจำปีงบประมาณ 2558* [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 14 มิถุนายน 2563, จาก : <https://www.m-culture.go.th/surin/images/Book/Sawangboon.pdf>.